Din digitale gæstelærer: Olav Hesseldahl

Materiale til forløbet 'Vær med til at skabe et fællesskab' med Olav Hesseldahl

Dette materiale rummer forslag til undervisningsaktiviteter, som lærere og elever kan anvende til at styrke deres klasse- og holdfællesskaber.

I det digitale gæstelærerforløb 'Vær med til at skabe et fællesskab' sætter Olav Hesseldahl fokus på værdien af fællesskaber og på, hvordan man kan arbejde aktivt med at skabe dem. Gæstelærerforløbet er udviklet til elever i alderen 14-18 år i klasse- og holdfællesskaber i grundskolen, på erhvervsuddannelser eller på gymnasiale uddannelser, og det er bygget op omkring fem videoer og en lærervejledning.

Forløbet kan findes på emu.dk: ***www.emu.dk/grundskole/sundheds-og-seksualundervisning-og-familiekundskab/sundhed-og-trivsel/vaer-med-til-skabe***.

På de efterfølgende sider kan du finde følgende lærer- og elevrettede materialer, som kan anvendes i forlængelse af gæstelærerforløbet:

- *Aktivitetsark 1:* Motiverende elevfortællinger og -narrativer
- *Aktivitetsark 2:* Selvevaluering og elevfeedback
- *Dilemmakort:* Trivsel, motivation og deltagelse i læringsfællesskaber.

Aktivitetsarkene er målrettet udskolingslærere i grundskolen samt lærere på erhvervsuddannelser og gymnasiale uddannelser og arkene kan anvendes i undervisningen. Dilemmakortene er målrettet elever i grundskolen, på erhvervsuddannelser og på gymnasiale uddannelser. Kortene kan printes og klippes ud, så eleverne kan bruge dem som udgangspunkt for gruppearbejde.

Materialet er udarbejdet af Rambøll Management Consulting, Københavns Professionshøjskole, VIA University College, Syddansk Universitet og Operate for Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Grafisk tilrettelæggelse: Operate

Oktober 2021

BØRNE- OG UNDERVISNINGSMINISTERIET

KØBENHAVNS PROFESSIONS HØJSKOLE

VIA University College

OPERATE

RAMBØLL

SDU

Aktivitetsark til lærere.

Aktivitetsarket skal danne afsæt for en undervisning, der gør eleverne opmærksomme på, hvordan oplevelser med stærke fællesskaber kan bruges i mødet med andre elever. Eleverne skal arbejde med egne fortællinger som led i at udvikle personlige og sociale kompetencer og styrke egen deltagelse i forskellige fællesskaber.

Læreren kan anvende aktivitetsarket i fortælleværksteder, hvor eleverne arbejder sammen om fortællingerne. Aktiviteten er sat op som et instrueret gruppearbejde med trinvis opdeling.

Aktivitetsark 1: Motiverende elevfortællinger og -narrativer

Dette aktivitetsark sætter en ramme for, at eleverne i fortælleværksteder udarbejder personlige fortællinger om at indgå i stærke fællesskaber.

Elevernes personlige fortællinger kan eksempelvis tage afsæt i konkrete arbejdsopgaver i skolen, i fritids- eller arbejdslivet eller i familien. De andre elever inviteres til at bekræfte fortællingen, så eleverne oplever fælles ejerskab til fortællingens kerne. Undervejs udvikles og støttes elevens kommunikative færdigheder.

Tringuide til fortælleværksteder
Et fortælleværksted kan organiseres med deltagelse af vejledere eller andet relevant personale. Læreren kan som udgangspunkt bevæge sig rundt mellem grupper på 4-6 elever som interviewer eller facilitator.

Rollefordeling:

1. Interviewer (lærer eller elev afhængigt af holdstørrelse, bemanding og parathed hos eleverne)
2. Fortællende fokusperson (elev)
3. Observatører, som lytter og genfortæller det, de hører, og kan genkende fra egne oplevelser (de øvrige elever).

Tidsrammen for fortælleværkstedet er cirka 60 minutter med tid afsat til forskellige aktiviteter, som kan fordeles således:

- 20 minutters fælles brainstorm
- 10 minutters interview
- 10 minutters anerkendende og bekræftende feedback
- 20 minutters fælles opsamling med lærermoderation.

Trin 1: Brainstorm (20 minutter)
Eleverne udvikler (eventuelt med læreren) en brainstorm over temaer, som de er optaget af. Brainstormen skal have fokus på oplevede betydningsfulde fællesskaber og kan sættes i gang med spørgsmål som disse:

- Hvis jeg siger børne- og ungefællesskaber, hvad tænker I så?
- Hvad kendetegner et godt fællesskab? Hvad kan det bruges til?
- Hvem har oplevet et betydningsfuldt fællesskab? Er der nogle fællestræk i de stemninger, følelser og oplevelser, der bliver nævnt?

Trin 2: Interview (10 minutter)
Eleverne kan herefter inddeles i mindre grupper på 4-6 deltagere. Én elev i hver gruppe fortæller om sin oplevelse af et betydningsfuldt fællesskab, mens en anden elev interviewer og fokuserer på elevens styrker, positive og værdiladede ord og udtryk. (fx sjovt, glad, rart, dejligt, stærkt..).

Eksempler på interviewspørgsmål:

- Var du med til at skabe en god stemning i fællesskabet (gruppen)?
- Hvad sagde og gjorde du for at skabe en god stemning?
- Hvad, synes du, er din rolle i et stærkt fællesskab?
- Hvordan er du særligt god til at støtte de andre i fællesskabet (gruppen)?
- Hvad gør dig glad, når du er med i et stærkt fællesskab – og hvorfor?
- Hvad er vigtigt at mærke fra de andre i et stærkt fællesskab?

Trin 3: Feedback (10 minutter)
Elevgruppen inddrages som observatører, der bekræfter og støtter fortællingen og de positive værdier og udtryk, som de kan genkende fra fortællingen.
Eksempler på at bekræfte eller støtte fortællingen kan være:

- Jeg har også oplevet, at humor giver god energi i en gruppe.
- Jeg har også prøvet at skifte rolle og få mere plads i en gruppe.
- Jeg synes også, det er rart bare at sidde og lytte med.

Trin 4: Fælles opsamling (20 minutter)
Læreren samler op på elevernes feedback på fortællingen. Sammen med hele elevgruppen kan der trækkes elementer (ord, roller og eksempler) ud, som generelt kan støtte elever i at indgå i nye læringsfællesskaber.

Materialer og forberedelse
Som forberedelse til aktiviteten kan klassen eller holdet se videoerne med Olav Hesseldahl. Særligt video 1, 2 og 5 er relevante. Eleverne kan også læse om fortællinger, se skuespil, film og lignende, som omhandler deres egne oplevelser. Det kan eksempelvis være film som *Inderst inde*. Læreren kan udvide med andre greb - eksempelvis træning i at lytte fokuseret og stille forskellige typer spørgsmål.

Relevante materialer til aktiviteten kan være:

- Liste med eksempler på interviewspørgsmål (hvor, hvornår, hvordan og med hvilke oplevelser har du deltaget i et stærkt fællesskab, og hvilken betydning har det haft for dig?)
- Plancher (flipover) til at notere stikord fra den fælles brainstorm
- Kort eller post-its med ideer til temaer knyttet til stærke børne- og unge fællesskaber (se trin 1 ovenfor), der kunne være relevante for at igangsætte processen (se trin 1 øverst; fx temaer som venskab, fællesskab, sårbarhed, konflikter i gruppen, udsathed, udelukkelse).

Aktivitetsark til lærere.

Aktivitetsarket skal danne afsæt for en undervisning, der understøtter, at eleverne via samtaler og direkte feedback fra læreren får indblik i egen læringsprogression og udvikler styrket motivation for deltagelse og læring gennem selvevaluering og feedback i samtaler med andre elever og relevante faglærere.

Aktivitetsarket beskriver et instrueret gruppearbejde med trinvis opdeling.

Aktivitetsark 2: Selvevaluering og elevfeedback

Dette aktivitetsark sætter en ramme for, at eleverne kan arbejde med selvevaluering og feedback, hvor de knytter oplevelser med læring, deltagelse og motivation sammen.

Tringuide til selvevaluering og elevfeedback
Selvevaluering og feedbacksamtalerne afvikles i udgangspunktet med interviews i grupper med tre elever, der på skift indtager disse roller:

1. Interviewer
2. Fokusperson
3. Observatør/opsamler.

Tidsrammen for aktiviteten er ca. 75 minutter med tid afsat til forskellige aktiviteter, som kan fordeles således:

- 15 minutter, hvor eleverne arbejder med spørgsmålene i selvevalueringsarket.
- 15 minutter, hvor eleverne på skift fortæller om pointer fra selvevalueringsarket (se nedenfor). Hvis det er en større gruppe, kan underviseren vælge at holde det på én pointe pr. elev.
- 30 minutter, hvor læreren sammensætter elevgrupper på tre elever. Eleverne stiller hinanden spørgsmål til oplevelse af læring, deltagelse, motivation mv. Her vender eleverne blikket mod egen læring og læringsprogression med inspiration fra de andre elever.
- 15 minutter, hvor læreren samler op på elevernes bidrag. Læreren kan eventuelt samle op med frivillige bidrag fra eleverne eller med pointer, som eleverne har skrevet på en fælles opslagstavle eller en onlinekanvas.

Trin 1: Forberedelse af aktiviteten
Læreren opstiller i fællesskab med hver enkelt elev mål for elevens læring og udvikling i forhold til styrket motivation for deltagelse i fællesskabet - herunder konkrete tegn på læring og udvikling hos eleven.

Herefter vælger eleverne en opgave, en læringsaktivitet, et forsøg eller en proces som genstand for læring. Herefter udfylder eleverne evalueringsarket.

Trin 2: Eleven i fokus fortæller
Læreren kan rammesætte samtalen med en elev eller elevgruppe i centrum, mens de øvrige elever lytter og stiller konkrete og nysgerrige spørgsmål til elevens deltagelse og motivation. Herefter går eleverne i grupper à tre og gennemfører interviews med udgangspunkt i selvevalueringsarket.

Trin 3: Opsamling
Læreren kan samle op på deltagernes bidrag og tegn på læring i forhold til de opstillede mål for læring og udvikling. Herefter kan processen evalueres og justeres til næste runde.

Materialer og mere viden
Til brug for selvevalueringen kan underviseren anvende Google Docs, Word online eller lignende med mulighed for deling mellem elever og læreren. Som udgangspunkt vil et kort format på en side, som eleverne kan udvide efter behov, være passende.
Litteratur til inspiration:

- James og Jill Nottingham: Styrk læringen gennem feedback - sådan opnår du den rette feedback hver gang (2016).
- Ulla Nistrup Jørgensen: 'Portfolio i praksis' i FGU på vej - Tilrettelæggelse, didaktik og ledelse (2021).
- Dorthe Geisnæs og Susanne Hjelmberg Larsen: 'Evaluering og feedback i FGU på vej - Tilrettelæggelse, didaktik og ledelse (2021).

Selvevalueringsark
Elevernes selvevaluering kan systematisk foretages med dette ark. Spørgsmålene fremgår på venstre side, mens eleven kan udfylde de tomme felter til højre. Underviseren kan tilpasse spørgsmålene til evaluering af en bestemt opgave, som eleverne har arbejdet med eller lade eleverne selv vælge en opgave, som de vil evaluere.

1. Hvad har jeg lavet?

Hvad har du lavet af nyt, du ikke har prøvet før? Beskriv, hvad du vidste eller kunne i forvejen.	
Hvilken arbejdsopgave på værkstedet, i praktikken eller i undervisningen vil du skrive om?	

2. Hvordan har jeg lavet det?

Hvad gjorde du? • Lavede du opgaven sammen med andre? • Fik du en mundtlig eller skriftlig introduktion?	
Hvilket værktøj, hvilken model eller hvilken viden brugte du til at løse opgaven eller lave produktet?	
Hvilke nye oplysninger havde du brug for, for at forstå noget?	

2. Hvordan har jeg lavet det?

Hvem har du spurgt om hjælp i dit arbejde?	
Hvor god var du til at holde fokus på opgaven?	
Hvordan fastholdt du dit overblik over opgaven undervejs?	

3. Hvorfor har jeg lavet det?

Hvad var målet med opgaven? *Tænk eventuelt over, om du laver opgaven som en del af en større opgave eller som en del af gennemgangen af et emne.*	

4. Hvad var let, og hvad var svært?

Beskriv, hvad der var let og svært for dig i opgaven. • Hvorfor var det let eller svært? • Var der forhindringer undervejs? • Kunne du genkende noget fra andre opgaver? • Kunne du få hjælp og fra hvem?	

5. Hvad har jeg lært?

Hvad har du lært af nye ting?	
Hvilke nye måder har du lært at gøre tingene på?	
Hvad kan du gøre bedre næste gang?	
Hvad har du lært om den måde du arbejder på? *Måske har du lært at læse en opgave sammen med andre? Eller fundet ud af, at du arbejder bedst alene om nogle bestemte ting? Eller at det i nogle opgaver er godt at arbejde sammen med en anden?*	

Yderligere refleksionsspørgsmål som disse kan frit tilvælges eller fravælges af læreren:

- Hvordan stemmer opgaven overens med de succeskriterier, der var knyttet til opgaven?
- Hvilke dele var særligt gode eller mislykkede?
- Hvad blev der gjort, som gjorde opgaven god?
- Hvad blev der gjort, som ledte til, at nogle ting blev mangelfulde?
- Er der særlige ting, der skal gøres om, for at opgaven bliver bedre?

Feedbackprocesser
Nedenstående baggrundsinformation er tiltænkt læreren som støtte undervejs i processen.
Begrebet 'feedback' anvendes på forskellige måder og kan for eksempel betyde:

1. Feed-up: Hvor skal jeg hen?
   Eksempel: "Du skulle analysere billedet ud fra valg af farver... "
2. Feedback: Hvor er jeg i læringsprocessen?
   Eksempel: "Jeg kan se, at du har lagt meget vægt på at beskrive, hvordan billedet ser ud, og hvad det forestiller."
3. Feed-forward: Hvad er næste skridt?
   Eksempel: "Du kan for eksempel undersøge, hvilke nuancer af farver der er dominerende, og hvad de gør ved billedet, når du ser på det. Betyder de anvendte farver noget særligt? Det kan du også undersøge ved at slå op i bogen."

Samtidig kan feedback foregå på flere niveauer:

Opgaveniveau	Feedback på opgaveniveau går på en specifik opgave. Den er ofte konkret og lægger op til, at eleven retter konkrete fejl. Det kan være svært for eleven at anvende feedbacken mere generelt.
Procesniveau	Feedback på procesniveau fokuserer på, om eleven kan anvende andre tilgange under sit arbejde. Det er den model, redskabet lægger op til, når feedbacken gives, før eleven færdiggør sit produkt. Denne type er mere effektiv end feedback på opgaveniveau.
Selvregulering	Feedback med henblik på selvregulering støtter eleven i selv at blive bedre til at stille passende mål, holde fokus og finde strategier til selv at finde hjælp, hvis eleven går i stå. Det er vigtigt her, at læreren er opmærksom på, hvor meget der kan overlades til eleven selv, hvis eleven er i faglige vanskeligheder.
Personligt	Feedback på personligt niveau fokuserer på det, eleven konkret gør, der har betydning for, at opgaven løses på en god måde: "Det virkede som om, du var koncentreret om at løse opgaven, hvordan oplevede du det?

Dilemmakort til elever.

Dilemmakortene skal danne grundlag for, at eleverne gennem gruppedrøftelser og dialog forholder sig til fællesskabets muligheder.

Læreren kan begynde med at rammesætte, hvordan kortene kan anvendes med fokus på at lytte opmærksomt til holdninger og argumenter og med en nysgerrighed på nuancerne i forskellige positioner.

Dilemmakort: Trivsel, motivation og deltagelse i læringsfællesskaber

Enhver elev har ret til at blive inkluderet i fællesskabet og bidrage til at udvikle det.

Fremgangsmåde
Nu skal I arbejde med dilemmaer om fællesskab, trivsel og relationer. I kan drøfte dilemmaerne med hinanden og diskutere de forskellige måder, I ville løse dilemmaerne på. Når I svarer på dilemmaerne, er det vigtigt at skelne mellem handlinger og personer og samtidig reflektere over, at der kan være gode grunde til, at forskellige personer handler forskelligt i samme situation.

Dilemmaspillet kan spilles ved at inddele klassen/holdet i mindre grupper. Herefter udvælges de dilemmaer, I skal drøfte i grupperne. I aftaler med læreren, hvordan I sammen runder spillet af og samler op på jeres drøftelser af dilemmaerne.

Eksempler:

- Hvordan kan eleverne sondre mellem personlige oplevelser og generelle handleforslag?
- Hvordan kan eleverne navigere i forholdet mellem 'det personlige' og 'sagen, som fx en del af kulturen'?
- Hvordan bliver eleverne bedre til at håndtere etiske problemstillinger, fx hvornår en elev (ven, veninde) kan have behov for anden professionel støtte end venner, familie og lærere (fx psykolog, socialrådgiver etc.)?

Man kan også vælge at lade de mindre grupper behandle det samme dilemma, som skal diskuteres. Når gruppen har diskuteret dilemmaet, kan man herefter gå sammen med en anden gruppe og udveksle synspunkter, og på den måde få flere perspektiver på dilemmaet. Dette kan også gøres som en del af klasseopsamlingen, hvor alle grupperne har behandlet det samme dilemma, hvorefter der samles op i hele klassen og alle grupper får lejlighed til at fortælle om deres overvejelser og perspektiver på dilemmaet.

Dilemmakort til forløbet 'Vær med til at skabe et fællesskab' med Olav Hesseldahl

Dilemmakort # 1: Kærester og brud
Mads på 18 er lige blevet droppet af sin kæreste. Han er vildt ked af det og har mest af alt lyst til at blive hjemme og låse sig inde på værelset. Han kan ikke overskue skolen, men han har behov for at dele den svære tid med sine venner og veninder fra klassen.

- Hvad ville du stille op som ven eller veninde til Mads, hvis du hørte om kærestebruddet?
- Hvad ville du tænke, hvis du stod i samme situation som Mads?
- Hvad tænker du, skolen og lærerne kan gøre for at støtte Mads?
- Hvordan kan skolen og lærerne støtte op om de unges fællesskab i denne situation?

Dilemmakort til forløbet 'Vær med til at skabe et fællesskab' med Olav Hesseldahl

Dilemmakort # 2: Kærester og brud
Magnus var kærester med Cecilie fra sin klasse gennem hele skoleåret. I sommerferien var han til en fest, hvor han drak sig fuld og kyssede med Anna, en anden pige fra klassen, som han nu er kærester med. Cecilie er stadig forelsket i Magnus, og hun er vildt ked af det. De går alle tre i samme klasse, og Cecilie kan næsten ikke overskue at være til timerne. Cecilie sender Magnus beskeder hele tiden. Nogle gange skriver hun, at livet ikke er værd at leve mere, og at hun bare har lyst til, at det hele skal slutte.

- Hvad kan Magnus gøre?
- Hvad ville du gøre, hvis du var klassekammerat og kendte til bruddet mellem Magnus og Cecilie?
- Hvad tænker du, skolen og lærerne kan gøre?

Dilemmakort # 3: Projekter og præstationsangst
Du har lavet en opgave med tre gode kammerater fra klassen. I skal fremlægge for klassen, men en af dine kammerater, Line, tør ikke stille sig op foran de andre. Hun har et vigtigt tema, som skal fremlægges, for at produkt og formidling hænger sammen.

- Vil du overtale hende til at deltage? Hvis ja, hvordan?
- Vil du som del af gruppen tage hendes del af præsentationen, så hun slipper for at deltage? (Hvorfor/Hvorfor ikke?)
- Hvordan vil du støtte Line og holdet, så I både får lavet en ordentlig præsentation og passer på Line?
- Hvordan kan du eventuelt søge støtte og hjælp på skolen hos lærerne?

Dilemmakort til forløbet 'Vær med til at skabe et fællesskab' med Olav Hesseldahl

Dilemmakort # 4: Mobning og eksklusion
Janus er lige begyndt på en ny skole, og det er han rigtig glad for. I hans gamle klasse blev han udsat for mobning. I den nye klasse oplever han at være populær både blandt de andre drenge og piger i klassen. Men Janus kan tydeligt se, hvem der er udset til at være klassens yndlingsdrilleoffer. Janus har ondt af pigen, der bliver systematisk drillet, bagtalt og hængt ud, men han har ikke lyst til at miste sin status som populær i klassen.

- Hvad kan Janus gøre?
- Hvad ville du gøre som elev i klassen?
- Hvad mener du, I kan gøre i fællesskab?

Dilemmakort # 5: Rusmidler og gruppepres
Anton er en del af en stor gruppe venner, som tit mødes om aftenen i den lokale park. Flere af vennerne ryger af og til hash, og det gør Anton også. Anton er begyndt at føle, at hashen fylder for meget i hans hverdag, og synes, at det efterhånden er blevet for meget. Ikke kun for ham selv, men for flere i gruppen. Anton oplever, at det bliver sværere og sværere at følge med i skolen.

- Hvad kan Anton gøre?
- Hvordan får han talt med sine venner om problemet?
- Hvordan kan du eller Anton inddrage lærerne på skolen?
- Hvordan ville du hjælpe Anton?

Dilemmakort til forløbet 'Vær med til at skabe et fællesskab' med Olav Hesseldahl

Dilemmakort # 6: Nære venskaber
Liv og Gro har kendt hinanden siden første klasse og har altid været bedste veninder. Gro har de seneste måneder oplevet, at Liv begynder at virke mut og indelukket, samtidig med, at hun trækker sig. Ikke kun fra Gro, men fra hele klassen. Liv er ofte fraværende til undervisningen. Gro synes virkelig, at Liv har ændret sig, og hun bliver mere og mere bekymret for hende.

- Hvad kan der være galt?
- Hvad kan Gro gøre?
- Hvad kan klassen gøre?

Dilemmakort # 7: Psykisk sygdom
Latifas gode veninde på 17 år har fået pause fra skolen og er indlagt på psykiatrisk hospital. Hun har det rigtig dårligt med sig selv. Latifa har lyst til at tage ind og besøge veninden, men hun synes, det er lidt skræmmende at tage ind på et psykiatrisk hospital. Hun tænker, at veninden måske helst bare vil være i fred.

- Hvad kan Latifa gøre?
- Hvem kan Latifa tale med om sin bekymring?

Dilemmakort til forløbet 'Vær med til at skabe et fællesskab' med Olav Hesseldahl

Dilemmakort # 8: Psykisk sygdom
Thomas har autisme. Han er intelligent, sød og sjov, men han har svært ved at finde ud af de sociale spilleregler. Thomas vil gerne være med, og han vil gerne have venner. Ahmed fra klassen synes, at Thomas er sjov og hyggelig at være sammen med i skoletiden og har lyst til at invitere ham hjem efter skole.

- Hvad kan Thomas gøre for at blive en del af fællesskabet?
- Hvordan kan Thomas' klassekammerater hjælpe?
- Hvad kan Ahmed gøre for at få et godt venskab med Thomas både i skolen og i fritiden?

Dilemmakort # 9: Ordblindhed
Anne har svært ved at deltage i et projektarbejde. Hun har store udfordringer med læsefagene som for eksempel dansk. Hun bruger lang tid på at stave sig gennem selv korte tekster og bruger forskellige hjælpemidler, når hun skal skrive. Hun trækker sig mere og mere fra gruppearbejdet og finder på undskyldninger for at slippe for gruppens projektarbejde.

- Hvad kan Anne gøre?
- Hvordan kan de andre i Annes gruppe hjælpe hende?
- Hvad kan klassens lærere gøre?

Dilemmakort til forløbet 'Vær med til at skabe et fællesskab' med Olav Hesseldahl

Dilemmakort # 10: Dominerende kammerater
Du er midt i et projektarbejde med titlen "Kend din kommune". I er fem i gruppen, og arbejdet er spændende med indsamling af materialer, interviews og videoproduktion. I gruppen skal I blive enige om en hel masse fagligt. For eksempel om, hvad der skal med i projektet, hvem der skal skrive om hvilke temaer, og hvordan I skal samarbejde.

Én af gruppens deltagere, Patrick, vil gerne bestemme rigtig meget. Han taler meget og højt. Når du tager ordet, kan Patrick finde på at kritisere dig og sige ting som: "Den opgave kan du ikke magte" eller "Det har vi ikke brug for". Der er stadig fem uger tilbage, og I skal præsentere projektet sammen som gruppe. Du oplever ikke at slå til i gruppen, har ondt i maven, når du skal sige noget højt, og er nervøs for, hvordan Patrick vil reagere.

- Hvad kan du gøre?
- Hvad kan de andre i gruppen gøre?
- Hvordan kan I bruge klassens lærere?

Dilemmakort # 11: Opstart af gruppeprojekt
Klassen har projektuge og har hele mandag eftermiddag til at komme i gang med opgaven. Læreren er til stede og går rundt mellem grupperne. Den ene gruppe har svært ved at komme i gang.

- Diskutér, hvilke mulige årsager der kan være til, at det er svært for gruppen at komme i gang med opgaven.
- Hvis I vælger at kalde på læreren, hvad vil I så spørge om hjælp til?
- Hvad kan gruppen eventuelt selv gøre, før I vælger at kalde på læreren?

Dilemmakort til forløbet 'Vær med til at skabe et fællesskab' med Olav Hesseldahl

Dilemmakort # 12: Fordeling af opgaver i gruppen
I er en gruppe på fire, der skal besvare en opgave. Opgaven har fire delopgaver, og I overvejer, hvordan I skal arbejde sammen.

- Deler I opgaven i fire dele, som I hver især har ansvaret for, eller arbejder I sammen om at lave opgaven? Begrund jeres beslutning.
- Hvordan vil I sikre jer, at alle deltager i gruppearbejdet?
- Hvad skal der til, for at samarbejdet om opgaven bliver godt?

Dilemmakort # 13: Manglende bidrag fra gruppemedlemmer
Du er i en gruppe, hvor der er en generel opfattelse af, at Mads og Caroline ikke laver nok og bidrager til projektet. De har ikke læst de tekster, som var forberedelse til projektet, og de virker i det hele taget uengageret.

- Hvad gør I for at få Mads og Caroline til at deltage mere konstruktivt i gruppearbejdet?
- Hvilke årsager kan der være til, at Mads og Caroline ikke deltager konstruktivt i arbejdet?

Dilemmakort til forløbet 'Vær med til at skabe et fællesskab' med Olav Hesseldahl

Dilemmakort # 14: Støtte til en fagligt udfordret elev
Du har bemærket, at din ven fra klassen ofte har svært ved at få lavet afleveringer og ofte ikke er forberedt til timerne.

- Er det noget, du bør blande dig i? (Hvorfor/hvorfor ikke?)
- Hvad kan du gøre for at hjælpe din ven?

Dilemmakort # 15: Støtte til elev (kammerat) med stort fravær
Din klassekammerat kommer ofte for sent i skole og har også haft en del fravær i skolen.

- Er det noget, du bør blande dig i? (Hvorfor/hvorfor ikke?)
- Hvordan kan du hjælpe din kammerat med at komme til tiden?
- Hvordan påvirker det fællesskabet og læringen, at nogle kammerater har meget fravær?

Dilemmakort til forløbet 'Vær med til at skabe et fællesskab' med Olav Hesseldahl

Dilemmakort # 16: Unge kultur og læringsmiljø
Du er nogenlunde tilfreds med din klasse. Der er dog nogle ting, der kan blive bedre. For eksempel kan der nogle gange være en del støj i timerne, hvilket ofte ødelægger undervisningen. Derudover laver I ikke mange sociale arrangementer i klassen efter skoletid.

- Hvem har ansvaret for læringsmiljøet i klassen?
- Hvad kan du selv gøre for at forbedre læringsmiljøet?
- Har du et ansvar for klassens sociale trivsel? (Hvorfor/hvorfor ikke?)
- Hvad kan du gøre for at forbedre det sociale liv i klassen?

Dilemmakort # 17: Motivation og fællesskab
Peter keder sig undervisningen. Han går ofte ind og ud af undervisningen. Nogle gange siger han, at han skal på toilettet eller har glemt noget, andre gange går han bare. I klassen forstyrrer han undervisningen med småsnak og kække bemærkninger til de andre elever.

- Hvorfor tror I, at Peter opfører sig på den måde?
- Hvad ville I råde Peter til at gøre selv for at ændre hans væremåde i undervisningen?
- Hvad kan hans kammerater gøre for at hjælpe Peter?
- Hvad mener I, at læreren kan gøre for at hjælpe Peter?

Dilemmakort til forløbet 'Vær med til at skabe et fællesskab' med Olav Hesseldahl

Dilemmakort # 18: Fællesskab og læringsmiljø
Underviseren har klart fortalt, at i undervisningen skal mobiltelefoner være pakket væk, og de skal kun tages frem, når de indgår som en del af undervisningen. Alligevel sidder Lene og Ali altid med telefonen fremme. De sidder altid med den i skjul for læreren, men de andre i klassen kan sagtens se det, og når underviseren nogle gange opdager det, må han/hun minde dem om den fælles regel.

- Hvordan vil det påvirke jer, hvis det var i jeres undervisning, det foregik?
- Hvad gør det ved Lene og Ali?
- Hvad betyder det for læringsmiljøet?
- Hvad kan man gøre for, at det ikke sker igen og igen?